

1. Definició de la diègesi: l'espai temps

1.1 ARTS DE L'ESPAI

1.2 ARTS DEL TEMPS

1.3 L'ESPAI

1.3.1 La perspectiva

1.3.2 La càmera obscura

1.3.3 La fotografia

1.3.4 Antecedents imatge en moviment

1.3.5 El cinema

1.3.6 La digitalització

1.4 EL TEMPS

1. Definició de la diègesi: l'espai-temps

La DIÈGESI o UNIVERS DIEGÈTIC:

és un món possible en el qual es desenvolupa la **narració**.

La DIÈGESI respon a la configuració de tres eixos:

- L'espai
- El temps
- Els personatges

Hi ha una sèrie d'**Arts** que podem **identificar** o **definir** respecte la relació que tenen amb l'**espai** o el **temps**.

Arts de l'espai: l'**arquitectura**, l'**escultura** i, no l'espai mateix sinó la seva representació, la **pintura** i la **fotografia**.

Arts del temps: la **música**, la **poesia**, la **dansa**.

Les **propostes audiovisuals** (teatre, films, televisió, videojocs) son propostes que s'elaboren a través de les **coordenades** del **temps** i en una representació de l'**espai**.

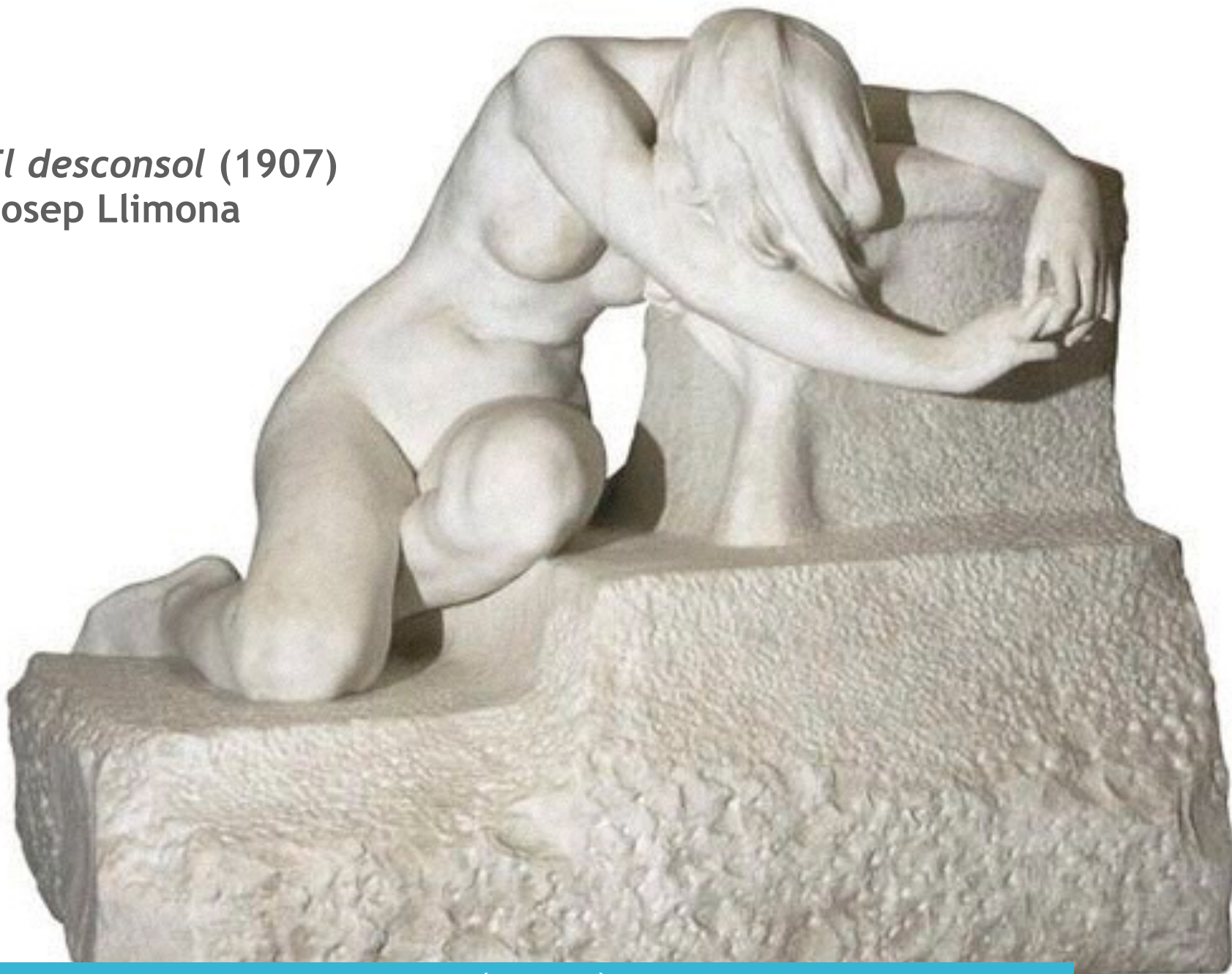
1.1 Arts de l'espai

Tour Eiffel (1889)

Alexandre Gustave Eiffel

El desconsol (1907)
Josep Llimona

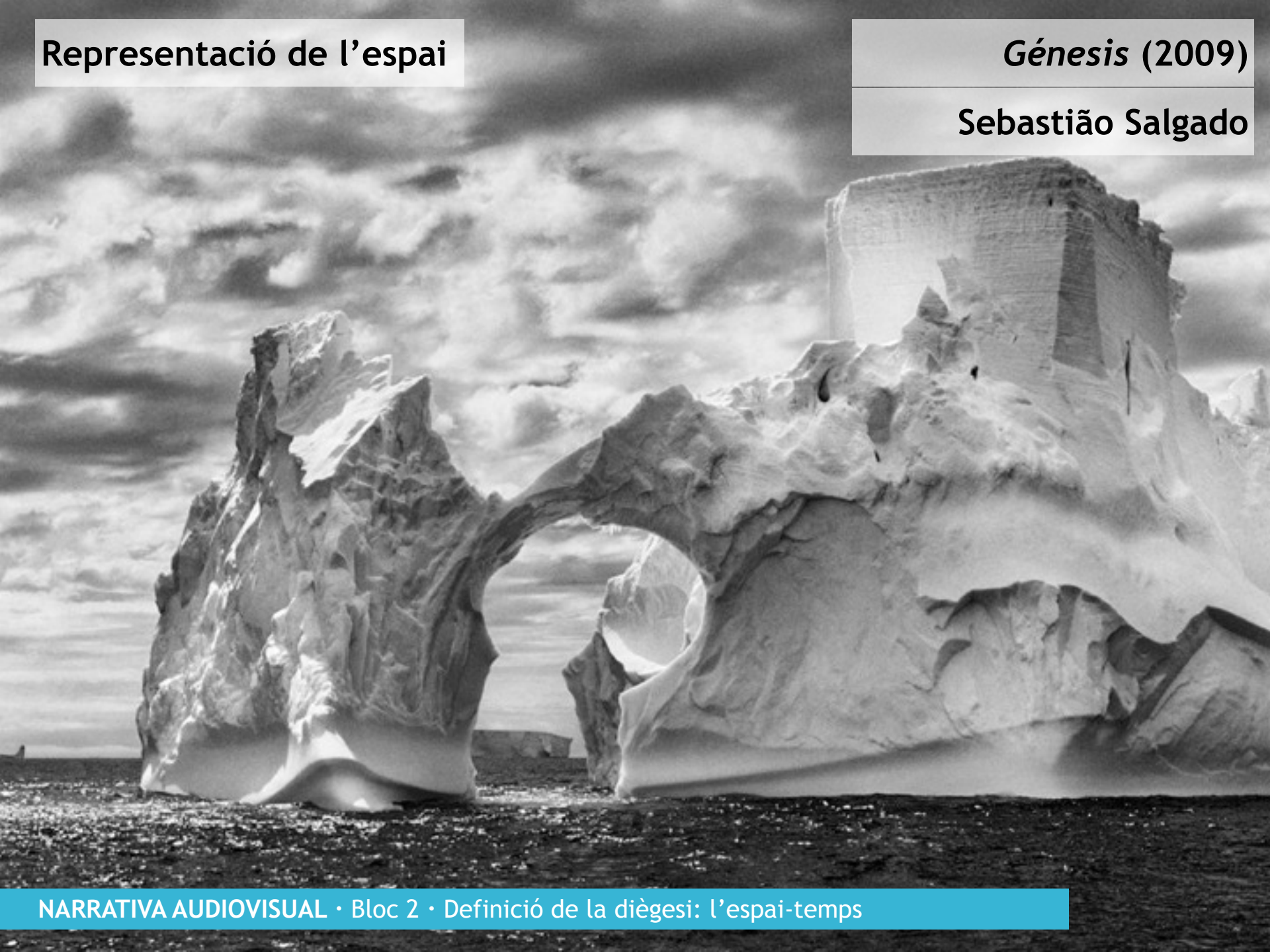
Representació de l'espai

Scuola di Atene (1510)

Rafael

1.2 Arts del temps

Música

Blur (1999). Album: 13, *Tender*.

<https://www.youtube.com/watch?v=SaHrqKKFnSA>

Verrà la morte e avrà i tuoi occhi

Verrà la morte e avrà i tuoi occhi-
questa morte che ci accompagna
dal mattino alla sera, insonne,
sorda, come un vecchio rimorso
o un vizio assurdo. I tuoi occhi
saranno una vana parola,
un grido taciuto, un silenzio.
Così li vedi ogni mattina
quando su te sola ti pieghi
nello specchio. O cara speranza,
quel giorno sapremo anche noi
che sei la vita e sei il nulla

Per tutti la morte ha uno sguardo.
Verrà la morte e avrà i tuoi occhi.
Sarà come smettere un vizio,
come vedere nello specchio
riemergere un viso morto,
come ascoltare un labbro chiuso.
Scenderemo nel gorgo muti.

Cesare Pavese (1951)

Recitat en italià: <https://www.youtube.com/watch?v=MDtaE0Cbayo>

Recitat traducció castellana: <https://www.youtube.com/watch?v=KEVEBon92bk>

Traducció catalana: <http://llenguailiteratura-cristina.blogspot.com.es/2010/10/cesare-pavese-vindra-la-mort-i-tindra.html>

1.3 L'espai

La **representació** de l'ESPAI crea una **topografia** de la **narració**.

Dota al **discurs** d'una **geografia**.

L'ESPAI, però, no és un mer **escenari** o un **marc de referència** sinó que pot ser també un **propulsor** de l'acció.

Hi ha una pregunta important: ¿com es produeix la percepció de **representar** un **espai tridimensional** dins d'una **superfície bidimensional**?

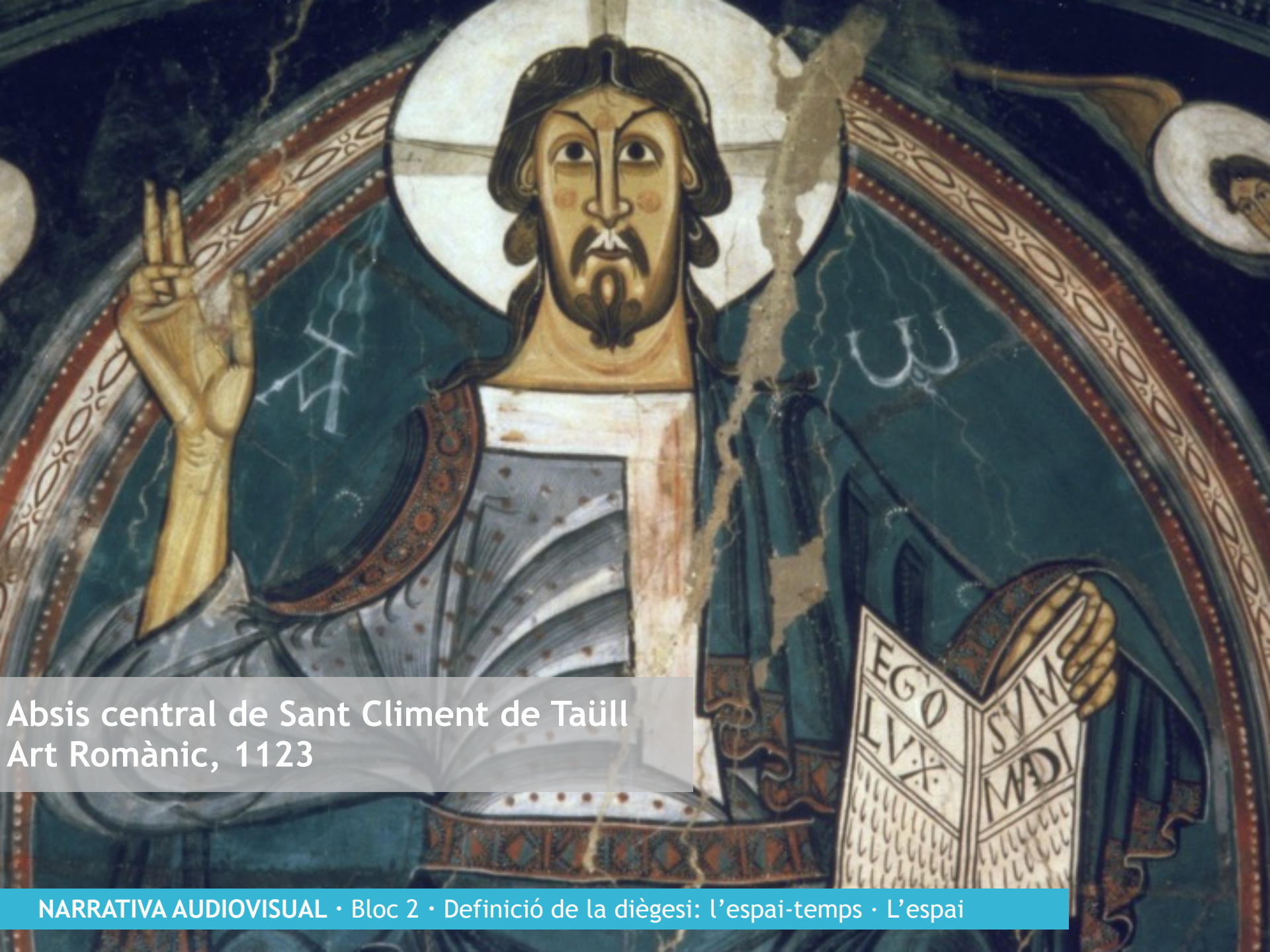

1.3.1 La perspectiva

Durant el s. XV hi ha una **evolució** de la pintura que comença a treballar amb la **tècnica de la perspectiva**. Una **representació matemàtica** de la realitat que no s'havia donat anteriorment.

De l'**època medieval** al **Renaixement** hi ha un canvi de manera de **REPRESENTAR** la imatge.

Absis central de Sant Climent de Taüll
Art Romànic, 1123

Detall de *El matrimoni Arnolfini* (1434)
Jan van Eyck

1.3.2 La càmera obscura

La **tècnica de la perspectiva** es basa en l'instrument de la **càmera obscura**:

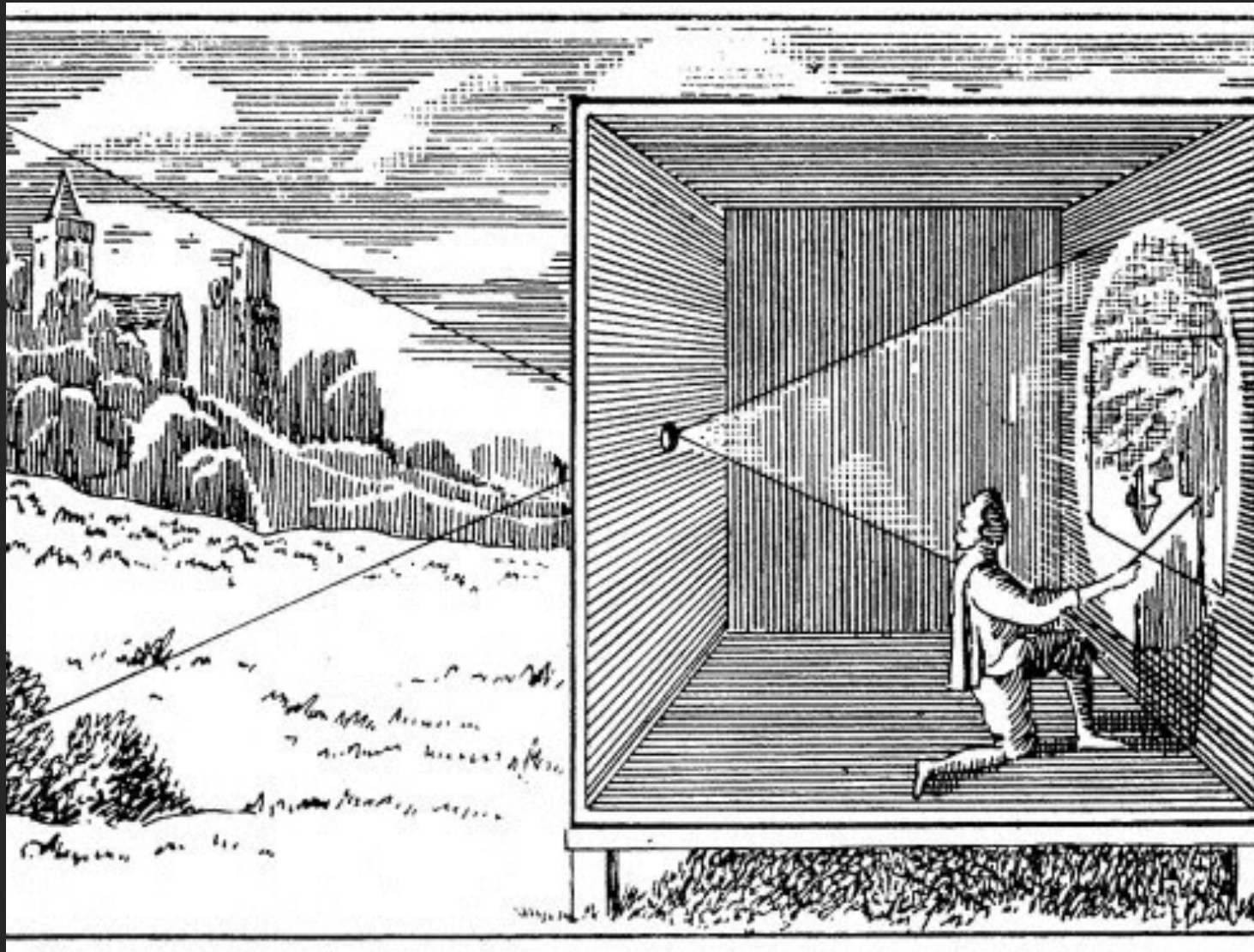
un **instrument òptic** capaç d'obtenir la **projecció** plana d'una **imatge** sobre part de la seva superfície interior.

Consisteix en una gran **caixa** hermèticament tancada en la que entren els **raigs de llum** reflectits pels **objectes** de l'exterior únicament a través d'un **petit orifici** practicat en una de les seves parets.

L'orifici funciona com una **lent convergent** i **projecta** a la paret oposada **una imatge** de l'exterior invertida verticalment i horitzontalment.

Basílica de los santos Giovanni e Paolo,
Canaletto.

1.3.3 La fotografia

El 1816 el científic francès **Nicéphore Niepce** va obtenir les primeres **imatges fotogràfiques**, encara que la fotografia més antiga que es conserva és una imatge obtinguda el 1826 amb la utilització d'una **càmera obscura** i un suport sensibilitzat mitjançant una emulsió química de **sals de plata**.

Niepce va començar les seves investigacions, necessitant vuit hores d'exposició a plena llum del dia per a obtenir les seves imatges.

El 1839 **Louis Daguerre** va fer públic el seu procés per a l'obtenció de fotografies basat en la plata denominat **daguerreotip**, que resolva alguns problemes tècnics del procediment inicial de Niepce i reduïa els temps necessaris d'exposició, on la **imatge** era **captada** per una **placa de coure emulsionada** amb substàncies **químiques fotosensibles**.

Daguerreotip - Daguerreotype. Museu del Cinema

<https://www.youtube.com/watch?v=gpUsZ8IRjFc>

1.3.4 Antecedents de la imatge en moviment

El primer precedent de **projecció d'imatges** en una pantalla són les **ombres xineses**, les primeres proves documentals de les quals daten del segle XI

El teatre òptic d'**Émile Reynaud**

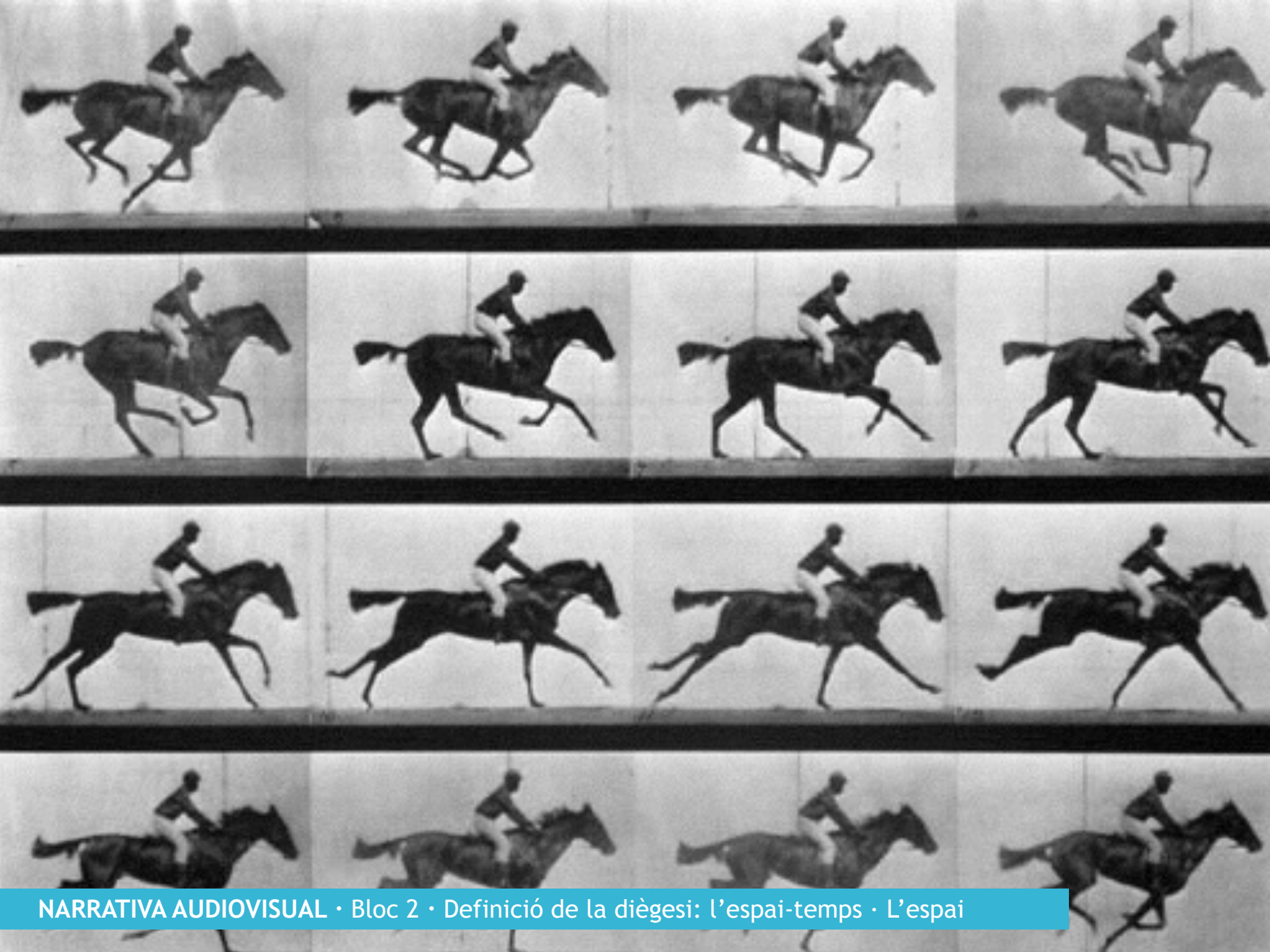
<https://www.youtube.com/watch?v=e4zQ49zgclM>

Eadweard Muybridge i l'experiment: "El cavall en moviment".

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/dd/Muybridge_race_horse_animated.gif

La sensació de moviment s'aconsegueix a partir de la **persistència visual** o **retinal** és una propietat del **sistema visual** humà. La persistència explica que les imatges que es visualitzen es mantinguin unes **fraccions** de segon després que hagi desaparegut l'estímul.

1.3.5 El cinema

Va haver una llarga carrera per aconseguir articular tècnicament la imatge en moviment.

Als USA Edison va inventar el Kinetoscopi

<https://www.youtube.com/watch?v=SRIjUYh3MEs>

Auguste i Louis **Lumière** van inventar el **cinematògraf** (1895).

El **cinematògraf** va ser la primera màquina capaç de **gravar** i **projectar** pel·lícules en la pantalla gran, de manera que podien ser vistes per molts espectadors simultàniament.

L'invent dels Lumière fou molt més petit i lleuger que el d'Edison i es feia servir amb una maneta accionada a mà. Podia fotografiar i projectar una pel·lícula a una velocitat de 16 fotogrames per segon. https://www.youtube.com/watch?v=7Q_SgMvTO-o

La Sortie de l'usine Lumière à Lyon

<https://www.youtube.com/watch?v=HI63PUXnVMw>

1.3.6 La digitalització

Finalment comentar que la **digitalització de la imatge** fa que la representació de la imatge perdi aquest sentit de **traça** o **empremta** de la realitat que, des de la càmera obscura, passant per la fotografia i el cinema del segle XX, havia estat el fil conductor de la **imatge de la modernitat**.

Segons Josep M. Català:

“Amb la **digitalització** estem experimentant una **ruptura** tan transcendental, o més, que aquella que va separar la mentalitat **medieval** de la **renaixentista**.

La **imatge digital** pertany a un **sistema mental** diferent que aquell que es va inaugurar amb la **perspectiva**” (2012).

1.4 El temps

Andrei Tarkovski:

“El cinema és l’art d’esculpir el temps. El temps en forma de fet.”

El temps és un dels elements fonamentals de l’univers diegètic.

El filòsof francès **Gilles Deleuze** parla de la **imatge-temps**.

Cal diferenciar entre el **temps de la història**, el conjunt del relat.

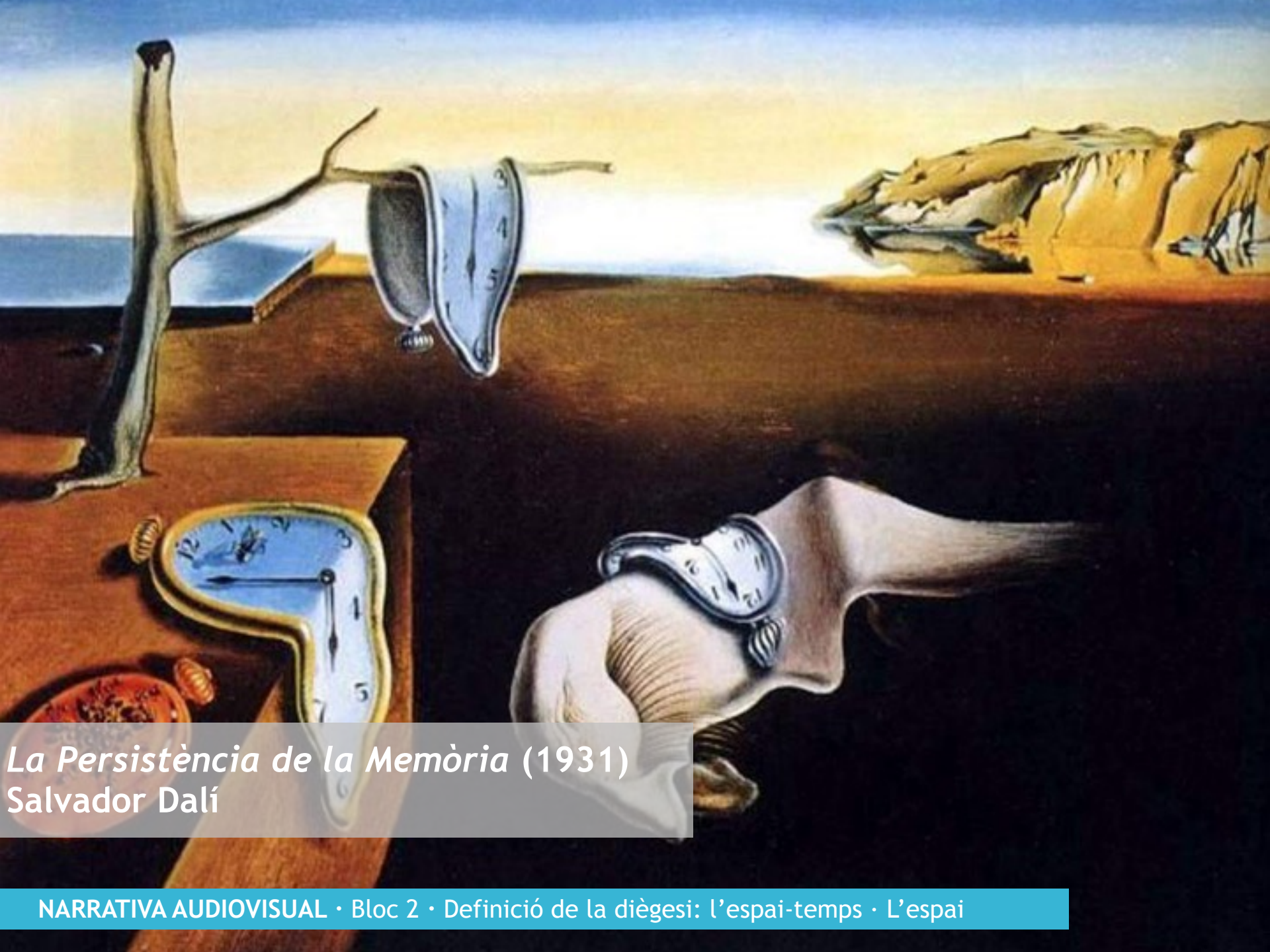
I el **temps de la narració** o **temps experimentat**, que té relació amb la **dramatúrgia** i els seus mecanismes (*el·lipsi*, *flashback*, etc.).

La **narració audiovisual** té la capacitat de **modelar** i **distorsionar** el **temps de la història**.

Escena final de *Stalker* (1979) d'Andrei Tarkovski:

<https://www.youtube.com/watch?v=dNiVFCWMrql>

La Persistència de la Memòria (1931)
Salvador Dalí